

DEZVOLTAREA SPIRITULUI ȘI ABILITĂȚILOR ANTREPRENORIALE

Larisa BUGAIAN, dr. hab., prof. univ.

Ludmila TIMOIN, lector asistent

Doina NISOR, drd.

Catedra „Economie și management în industrie”, UTM, R. Moldova

Abstract. *A business can be developed when people interact, when they know the obstacles and risks associated with launch and /or with business development. In terms of economic and financial challenges the role of the entrepreneurial skills is extremely important. Challenges can be controlled only by persons with appropriate skills that are developed through consultative assistance, training, cooperation with other successful business. This article is related to how to approach design training programs for entrepreneurs who want to develop business.*

Cuvinte cheie. *antreprenoriat, business instruire, business training*

Dezvoltarea abilităților antreprenoriale este o necesitate pentru cei care gestionează afaceri atât noi, dar și pentru cei ce conduc întreprinderi în dezvoltare. Practica arată că pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial pot fi folosite programe de instruire standard sau actualizate la necesitate. În ambele cazuri dezvoltarea instruirii pentru antreprenori trebuie să ia în considerare particularitățile afacerii, mediul economic în care afacerea este desfășurată. Programul de instruire trebuie să ajute antreprenorul să dezvolte o pasiune pentru afacere, integritate morală și de business. Instruirea antreprenorială inițială trebuie să ofere o bază pentru formarea spiritului antreprenorial.

Programul de instruire pentru antreprenori

Crearea unui program de instruire pentru antreprenori se va începe cu determinarea necesităților de instruire. Analiza mediului de afaceri este o caracteristică esențială a programului de instruire. Cercetarea pieței va oferi informații cu privire la competențele necesare și tendințele afacerii în cauză. Antreprenorii sunt co-dezvoltatorii programului de instruire. Nevoile lor trebuie să fie înțelese atât în procesul de dezvoltare a programului de instruire, cât și pe parcursul instruirii. Această abordare are o relevanță deosebită pentru selectarea metodelor de predare, învățare și evaluare.

De regulă, participanții sunt persoane interesate în așa instruire, deoarece vor să înceapă afacerea sau deja sunt implicați în business, ceea ce impune de a ține cont de principalele caracteristici ale unei astfel de instruire:

- participarea este conștientizată de necesitate, este voluntară;
- instruirea trebuie să fie relevantă pentru experiența și necesitățile determinate anterior;
- conținutul instruirii trebuie livrat în mod clar, deoarece el definește ceea ce antreprenorul are de a face după instruire;
- instruirea trebuie privită ca un parteneriat între instructor și cel instruit, experiența participanților trebuie folosită ca resursă în cadrul procesului de instruire;
- instruirea va fi dotată preponderent cu exemple practice, studii de caz;
- se va ține cont de posibilitatea readaptării conținutului în dependență de nivelul de pregătire a participanților;
- se vor crea condiții pentru implicarea activă a celor instruiți. Învățarea eficientă este activă - persoana învață cel mai bine atunci când este angajat în proces;
- este necesar de a avea feedback permanent cu cei instruiți, feedback-ul trebuie să fie constructiv;

Instructorul la etapa de pregătire î-și va pune, de asemenea, următoarele întrebări:

- Care este nivelul de pregătire a participanților pentru o așa instruire?
- Ce experiență vor căpăta participanții după curs?
- Are participantul necesități particulare sau poate necesitățile sunt conștientizate, au apărut deja dificultăți în gestionarea afacerii?
- Sunt dificultățile legate de lipsa experienței în desfășurarea afacerii?
- Competențele și stilul de predare sunt adecvate pentru cerințele acestui grup de participanți?
- Este destulă experiență pentru a răspunde necesităților specifice pentru fiecare instruit?

Etapale de elaborare și livrare a programului de instruire pentru antreprenori

În elaborarea unui nou program de instruire sau modificarea unui efectiv, există anumite etape care trebuie să fie urmate pentru a parcurge un ciclu complet de dezvoltare și livrare a unui program de instruire. Accentul pe diferite aspecte variază în funcție de participanți, necesitățile percepute și de nivelul de pregătire a instructorului. Programul trebuie să fie dinamic, poate necesita schimbări chiar pe parcursul predării.

Pentru a parcurge ciclul complet de dezvoltare a programului de instruire e necesar de a trece următoarele etape:

- Determinarea contextului (educațional sau profesional) programului;
- Definirea necesităților de instruire;
- Determinarea competențelor de instruire;
- Determinarea obiectivelor și a rezultatelor instruirii;
- Determinarea structurii instruirii;
- Alegerea metodelor de instruire și învățare;
- Livrarea programului de instruire;
- Evaluarea instruirii;
- Monitorizarea rezultatelor instruirii.

Ce activități presupune fiecare etapă?

1. *Determinarea contextului (educațional sau profesional) programului* ce urmează să fie dezvoltat și livrat. Pe parcursul instruirii e de dorit ca participanții să acumuleze un set de cunoștințe, abilități și atitudini. Instruirea trebuie planificată ținând cont atât de abordarea educațională, cât și de cea profesională. Dar în cazul instruirii viitorilor antreprenori instruirea va avea un accent mai concret pe aspectul educațional, iar pentru cei ce dezvoltă afacerea contextul va purta caracter profesional.

2. *Definirea necesităților de instruire.* Pentru realizarea acestei sarcini e necesar de a elabora și completa un chestionar, care va acoperi cel puțin următoarele aspecte: date personale ale respondenților, gradul lor de familiarizare cu domeniul antreprenorial (vor să înceapă o activitate de business sau deja o desfășoară), ce cunoștințe și abilități ar dori să capete participând la instruire, care sunt greutatele estimate în cazul creării sau gestionării unei afaceri.

3. *Determinarea competențelor* necesare de a fi dezvoltate prin instruire vor fi determinate prin prelucrarea chestionarelor repartizate în perioada de elaborare a programului de instruire. Aria de competențe pentru domeniul antreprenorial ar putea fi următoare:

- *Competențe profesionale:*
 - a) Cunoașterea (dimensiunea cognitivă).
 - Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific: cunoașterea profundă a spiritului antreprenorial și a evoluțiilor teoretice specifice, metodologice și practice, utilizarea adecvată a limbajului specific de a comunica cu mediul economic;
 - Explicare și interpretare: explicarea și interpretarea detaliată a situațiilor noi folosind expertiza de specialitate, dezvoltarea spiritului antreprenorial.
 - b) Abilități (dimensiune funcțională - bazată pe acțiune).
 - Aplicarea, transferarea și soluționarea problemei: utilizarea integrată a mecanismului conceptual și metodologic pentru a aborda noi probleme teoretice și practice;
 - Reflecție critică și constructivă: utilizarea unor criterii și metode semnificative de evaluare a situației pentru formularea deciziilor constructive;
 - Creativitate și inovare: dezvoltarea profesională prin aplicarea inovatoare a metodelor cantitative și calitative.
- *Competențe transversale:*
 - a) Competențe de rol.
 - Autonomie și responsabilitate: efectuarea de activități profesionale complexe în condiții de autonomie și independență profesională;
 - Interacțiunea socială: acceptarea funcțiilor de conducător pentru a gestiona grupuri profesionale și companii nou create;
 - b) Competențe de dezvoltare personală și profesională.
 - Dezvoltarea personală și profesională: auto-controlul procesului de învățare, diagnosticul necesităților de instruire, analiza reflexivă a performanțelor profesionale proprii.

4. *Determinarea obiectivelor și a rezultatelor* generale de învățare ale programului. Scopurile și obiectivele de învățare trebuie să fie dezvoltate pentru a asigura că instruirea va forma condiții de creare a competențelor antreprenoriale și manageriale necesare. Obiectivul descrie ceea ce instructorul încearcă să atingă prin dezvoltarea de abilități, iar rezultatele instruirii sunt acelea pe care participării le vor căpăta în rezultatul instruirii.

- a) În calitate de obiectiv a programului de instruire pentru antreprenori ar putea fi:
 - dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale de evaluare, inițiere și implementare a ideii de afaceri, de accesare și gestionare eficientă a resurselor necesare pentru prosperarea afacerii.
- b) Rezultate estimate. La încheierea acestei instruirii participanții vor putea:
 - genera și evalua idei de afaceri oportune;
 - estima piața și metodele de promovare a produsului;
 - estima resursele necesare pentru inițierea și dezvoltarea afacerii, inclusiv a celor financiare;
 - dezvolta strategii pentru a obține resursele necesare;

- elabora propriul plan de afaceri pentru a iniția și dezvolta cu succes afacerea;
- evalua și stabili modalitatea de succes antreprenorial.

Obiectivele și rezultatele sunt adesea folosite în mod alternativ, dar ambii termeni trebuie să fie realizabili, să fie concreți.

5. *Determinarea structurii generale, a principalelor module, a conținuturilor de instruire, succesiunea principalelor subiecte și a rezultatelor instruirii.* Conținutul trebuie să formeze un program de instruire coerentă. Acesta ar trebui să cuprindă o selecție de cunoștințe, abilități, valori și atitudini relevante pentru activitatea de antreprenariat. Conținutul este, de obicei, derivat din obiectivele care stau la baza dezvoltării programului și poate fi definit prin cunoștințe, deprinderi, atitudini și valori care urmează să fie învățate.

6. *Alegerea metodelor de instruire și învățare; resurselor relevante disponibile pentru instruire.* În calitate de exemplu pot fi următoarele metode de instruire: analiza exemplurilor practice și reflecția asupra lor, activități de stimulare a gândirii, feedbackul, interacțiunea dintre participanți, lucrul în echipă și sarcini individuale, prezentarea situațiilor concrete din practica participanților, întâlniri cu antreprenori de succes.

7. *Livrarea programului de instruire.* Cât nu ar fi de bine proiectat cursul de instruire, trebuie să ținem minte că, un pachet standard deseori este respins de ascultător. Scopul unui program eficient este participantul. O activitate de instruire are rezultate diferite pentru fiecare grup de instruiți. Nu e posibil de a impune oamenilor anumite soluții, nu poți obliga să accepte ideile preconceptuate referitoare la ce este bine pentru ei. În acest context de idei deseori apare necesitatea de a perfecționa din mers programul.

8. *Evaluarea rezultatelor instruirii.* Practica arată că companiile de instruire și consultanță au tendința de a evalua programele de instruire pe patru nivele: comportament, nivelul de învățare și reacție, și rezultate. Evaluarea instruirii, de regulă, se face folosind diferite chestionare.

9. *Monitorizarea rezultatelor instruirii.* Această ultimă etapă, de regulă, se realizează în baza interviurilor. Monitorizarea se definește ca o verificare periodică de către cei responsabili de program. Acesta ar trebui să-și concentreze atenția asupra corespunderii rezultatelor cu obiectivul instruirii, asupra momentelor de conținut, metodelor de predare care ar putea necesita acțiuni corective. Monitorizarea permite replanificarea programului de instruire sau a procesului de implementare, care pot cauza incorectitudini ce blochează realizarea rezultatele așteptate.

Doar instruirea nu poate asigura succesul afacerii. Capacitățile antreprenoriale includ caracteristicile care determină spiritul antreprenorial: creativitate, inovație, asumarea riscurilor, precum răbdare și sârguință, încredere în sine, capacitatea de a planifica și de a gestiona afacerea în scopul atingerii obiectivelor.

Bibliografie:

1. Bugaian Larisa, Nistor Doina. Proiectarea instruirii pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale. Culegere a ediției a VII-a a Conferinței Internaționale Științifico - Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", 18-19 octombrie, Chișinău, 2012, V. 3, p. 162-166.
2. C. Doicini, M. Roșu, N. Ionescu, D. Băilă. Developing the entrepreneurial competences for setting up new successful business. Proceedings of the 7th International Conference of Technological Changes, - September, 2011, Alexandroupoulos, Greece, p. p. 641 – 644.
3. David Simmonds. Proiectarea și livrarea programelor de instruire. Traducere: Olivia Podobe. - București: Editura CODECS, 2008, 318 p.
4. Judy McKimm MBA, MA (Ed), BA (Hons), Curriculum design and development. Head of Curriculum Development, School of Medicine. Imperial College Centre for Educational Development. Cert Ed, ILTM, 2007, 32 p.